

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 listopada 1952 r.

w sprawie zarządu mieniem gromadzkim oraz trybu jego zbywania.

Na podstawie art. 79 ust. 2 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. Nr 5, poz. 16) oraz art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz. U. Nr 32, poz. 159) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

- § 1. Przez użyte w niniejszym rozporządzeniu określenie:
- 1) mienie gromadzkie — rozumieć należy mienie, które do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz. U. Nr 43, poz. 191) stanowiło majątek dawnych gromad jako majątek gromadzki, dobro gromady oraz inne prawa majątkowe,

- 2) mienie gromadzkie w miastach — rozumieć należy mienie gromadzkie, które w związku ze zmianami w podziale administracyjnym Państwa przeprowadzonymi po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. Nr 14, poz. 130) znalazło się w obszarach miast i osiedli,
- 3) dawne gromady — rozumieć należy gromady istniejące do dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w pkt 1.

Rozdział 2.

Przepisy dotyczące mienia gromadzkiego.

- § 2. 1. Zarząd mieniem gromadzkim należy do właściwych gromadzkich rad narodowych i ich prezydiów. Właści-

wość gromadzkich rad narodowych i ich prezydów ustala się:

- 1) co do mienia gromadzkiego mającego charakter dobra gromadzkiego — według miejsca zamieszkania wszystkich lub większości osób, uprawnionych do korzystania z tego mienia,
- 2) co do innych kategorii mienia gromadzkiego — według miejsca jego położenia.

2. Gromadzka rada narodowa:

- 1) ustala zasady zarządzania i sposób użytkowania mienia gromadzkiego z uwzględnieniem uprawnień mieszkańców gromad,
- 2) podejmuje uchwały w sprawach oddania w dzierżawę (najem), zamiany i zbycia nieruchomości,
- 3) decyduje o sposobie zużycia dochodów z mienia gromadzkiego,
- 4) ustanawia opłaty za korzystanie z mienia gromadzkiego.

3. Prezydium gromadzkiej rady narodowej na zasadach ustalonych przez gromadzką radę narodową sprawuje zwykły zarząd mieniem gromadzkim.

§ 3. 1. Dochody z mienia gromadzkiego oraz podatki związane z zarządem tego mienia objęte są budżetami gromad.

2. Dochody uzyskane z mienia gromadzkiego mogą być przeznaczone wyłącznie na konserwację tego mienia, a następnie na inne gospodarcze, społeczne i kulturalne potrzeby bądź mieszkańców wsi, na której obszarze jest ono położone, bądź mieszkańców wsi, uprawnionych do korzystania z mienia gromadzkiego, mającego charakter dobra gromadzkiego.

§ 4. 1. Na wniosek zebrania wiejskiego gromadzka rada narodowa może zlecić zebraniu wiejskiemu i sołtysowi wykonywanie zarządu mieniem gromadzkim bądź określoną kategorią, bądź częścią tego mienia. W tym przypadku:

- 1) do zebrania wiejskiego stosuje się odpowiednio przepisy § 2 ust. 2 pkt 1, 3 i 4, z tym że uchwała zebrania wiejskiego w sprawie sposobu zużycia dochodów z mienia gromadzkiego wymaga zatwierdzenia przez gromadzką radę narodową, a do sołtysa — przepis § 2 ust. 3,
- 2) do dochodów z mienia gromadzkiego stosuje się przepis § 3, z tym że prezydium gromadzkiej rady narodowej obowiązane jest w miarę realizacji uchwały zebrania wiejskiego w sprawie zużycia dochodów zwrócić uruchamiać odpowiednie środki z budżetu gromady do dyspozycji zebrania wiejskiego.

2. W razie zastosowania przepisu ust. 1 gromadzka rada narodowa i jej prezydium obowiązane są czuwać, aby mienie gromadzkie było właściwie zarządzane oraz aby dochody z mienia były wykorzystywane zgodnie z uchwałami zebrania wiejskiego, zatwierdzonymi przez gromadzką radę narodową. W szczególności:

- 1) prezydium gromadzkiej rady narodowej przed uruchomieniem środków z dochodów z mienia gromadzkiego (ust. 1 pkt 2) kontroluje sposób zużycia poprzednio uruchomionych środków,
- 2) gromadzka rada narodowa co najmniej raz w roku przeprowadza szczegółową kontrolę zarządu mieniem gromadzkim.

3. W razie stwierdzenia, że gospodarka mieniem gromadzkim jest niewłaściwa, prezydium gromadzkiej rady narodowej wyznacza termin usunięcia uchybień, a gdy uchybień te nie zostaną w terminie usunięte, gromadzka rada narodowa przejmie to mienie w swój zarząd.

§ 5. 1. Sprzedaż i zamiana nieruchomości gromadzkiego może nastąpić, jeżeli uzasadniają to gospodarcze, społeczne lub kulturalne potrzeby mieszkańców wsi.

2. Pierwszeństwo do najmu lub wdzierżawienia nieruchomości gromadzkiego, a także do nabycia go w gospodarzo uzasadnionych przypadkach przysługuje:

- 1) instytucjom społecznym i jednostkom gospodarki uspołecznionej, prowadzącym gospodarkę rolną,
- 2) bezrolnym mieszkańcom wsi,
- 3) małorolnym, posiadającym do 2 ha ziemi ornej.

3. Sprzedaż, zamuana oraz oddanie nieruchomości gromadzkiego w najem lub dzierżawę następuje na podstawie uchwały gromadzkiej rady narodowej powziętej na wniosek zebrania wiejskiego.

4. Uchwały w sprawie sprzedaży i zamiany nieruchomości gromadzkiego wymagają zatwierdzenia przez prezydium powiatowej rady narodowej.

5. Przewodniczący gromadzkiej rady narodowej zawiera w formie aktu notarialnego umowę z nabywcą o przemieszenie własności nieruchomości.

6. Zebranie wiejskie może zdecydować o nieodpłatnym przekazaniu określonej części nieruchomości gromadzkiego, niezbędnej dla celów budownictwa społecznego. Przepisy ust. 3 i 4 mają odpowiednie zastosowanie.

§ 6. Uchwały w sprawie sprzedaży i zamiany mienia gromadzkiego powinny wskazywać cel, na jaki przeznaczone zostaną środki uzyskane w wyniku sprzedaży (zamiany). Uchwały w sprawie sprzedaży mienia powinny określać nadto cenę sprzedaży.

§ 7. Na podstawie uchwały gromadzkiej rady narodowej lub zebrania wiejskiego (§ 4 ust. 1) prezydium gromadzkiej rady narodowej może zatrudnić pracowników niezbędnych do wykonywania prac gospodarczych bądź pilnowania mienia gromadzkiego. Pracownicy ci będą wynagradzani ze środków uzyskanych z mienia gromadzkiego. Uchwały w tych sprawach wymagają zatwierdzenia przez prezydium powiatowej rady narodowej.

§ 8. Zebranie wiejskie może przyznać sołtysowi wynagrodzenie za wykonywane przezń czynności związane z mieniem gromadzkim. Wynagrodzenie to wypłaca się ze środków uzyskanych z mienia gromadzkiego. Uchwały w tych sprawach wymagają zatwierdzenia przez prezydium powiatowej rady narodowej.

§ 9. Prezydium wojewódzkich rad narodowych wydadzą w miarę potrzeby szczegółowe przepisy w sprawie zarządu mieniem gromadzkim oraz cen jego zbywania. W szczególności przepisy te mogą określić:

- 1) zarząd i tryb zbywania mienia gromadzkiego, mającego charakter dobra gromadzkiego, a stanowiącego przed dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w § 1 pkt 1, przedmiot własności kilku dawnych gromad, jeżeli uprawnienia do korzystania z tego mienia przysługują mieszkańcom wsi położonych na terenach, objętych zakresem działania dwu lub więcej gromadzkich rad narodowych,
- 2) sposób i tryb przeprowadzenia inwentaryzacji mienia gromadzkiego,
- 3) rodzaje mienia gromadzkiego, których zarząd nie może być przekazany zebraniom wiejskim i sołtysom,
- 4) kategorie mienia gromadzkiego, mające charakter majątku gromadzkiego, do których nie stosuje się przepisy § 3 ust. 2,
- 5) sposób przeprowadzania rozliczeń majątkowych pomiędzy gromadzkimi radami narodowymi w razie zmian w podziale terytorialnym.

Rozdział 3.

Przepisy dotyczące mienia gromadzkiego w miastach.

§ 10. 1. Sprawowanie zarządu oraz rozporządzanie mieniem gromadzkim w miastach odbywa się według przepisów ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz. U. Nr 32, poz. 139), jednakże co do mienia mającego charakter dobra gromadzkiego nadto zgodnie z przepisami ust. 2—5.

2. Zarząd mieniem gromadzkim w miastach, mającym charakter dobra gromadzkiego, sprawują organy właściwe do zarządzania terenami położonymi w miastach i osiedlach, a stanowiącymi przedmiot własności Państwa. Przy sprawowaniu zarządu należy uwzględniać prawa osób trzecich i ich prawnych następców do korzystania z tego mienia, przysługujące im przed dokonaniem zmian w podziale administracyjnym, w których wyniku to mienie znalazło się na obszarze miasta lub osiedla, chyba że:

- 1) mienie to przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego (Dz. U. Nr 17, poz. 71) znajdowało się we władaniu Państwa i władanie to uniemożliwiało korzystanie z niego przez osoby uprawnione do korzystania,
- 2) osoby uprawnione do korzystania z mienia lub ich prawni następcy nie prowadzą gospodarstwa rolnego.

3. Zmiana sposobu korzystania z mienia, o którym mowa w ust. 2, oraz rozporządzanie takim mieniem może nastąpić na wniosek lub za zgodą ogólnego zebrania osób uprawnionych do korzystania z mienia i posiadających gospodarstwa rolne. Do ważności uchwał wymagana jest zwykła większość głosów, przy obecności 1/5 uprawnionych do głosowania. W razie gdy interes gospodarczy Państwa uzasadnia zmianę sposobu użytkowania, następuje wywłaszczenie praw rzeczowych ograniczonych osób uprawnionych na zasadach i w trybie przepisów o wywłaszczaniu nieruchomości.

4. Dochody i wydatki związane z mieniem gromadzkim, o którym mowa w ust. 2, objęte są budżetami miejskich (dzielnicowych, osiedli) rad narodowych; § 3 ust. 2 stosuje się odpowiednio, chyba że z przyczyn, o których mowa w § 10 ust. 2, uprawnienia użytkowników wygasły lub nie posiadają oni gospodarstw rolnych.

5. Prezydium miejskiej (dzielnicowej, osiedla) rady narodowej może na wniosek komitetu blokowego (osiedlowego) zlecić temu komitetowi i jego przewodniczącemu sprawowanie zarządu mieniem gromadzkim w miastach, mającym charakter dobra gromadzkiego, bądź częścią tego mienia; przepisy §§ 4, 7 i 8 stosuje się odpowiednio do komitetu blokowego (osiedlowego) oraz jego przewodniczącego.

6. Przepisy ust. 1—5 nie mają zastosowania do mienia gromadzkiego w miastach, które zostało oddane w posiadanie osobom trzecim na podstawie przepisów wymienionych w art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach.

Rozdział 4.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 11. 1. Mienie gromadzkie, które do dnia wejścia w życie rozporządzenia było zarządzane przez zebrania wiejskie i sołtysów, będzie nadal zarządzane w tenże sposób, chyba że gromadzka rada narodowa przejmie je w swój zarząd zgodnie z § 4 ust. 3.

2. Mienie gromadzkie w miastach, które do dnia wejścia w życie rozporządzenia było zarządzane przez komisje, komitety itp., będzie zarządzane zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia.

§ 12. Zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w formie aktu notarialnego umowy o przeniesienie prawa własności nieruchomości mienia gromadzkiego w miastach i osiedlach, w trybie i na zasadach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 1958 r. w sprawie zarządu mieniem gromadzkim oraz trybu jego zbywania (Dz. U. Nr 42, poz. 201), uznaje się za ważne, chyba że w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta włączonego z województwa) wniesie pozew o uznanie umowy za nieważną, a gdy pozew został przed tym dniem wniesiony — złoży w terminie 6 miesięcy oświadczenie o dalszym popieraniu powództwa.

§ 13. Wszystkie przysługujące mieszkańcom gromad prawa własności, użytkowania lub inne prawa rzeczowe ograniczone i majątkowe pozostają nienaruszone. W szczególności pozostają nienaruszone prawa użytkowników gruntów wspólnych, wynikające z ustawy z dnia 4 maja 1938 r. o uporządkowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. Nr 33, poz. 290), do podziału tych gruntów lub uzyskania prawa współwłasności.

§ 14. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 1958 r. w sprawie zarządu mieniem gromadzkim oraz trybu jego zbywania (Dz. U. Nr 42, poz. 201).

§ 15. Wykonanie rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Gospodarki Komunalnej i innym zainteresowanym ministrom.

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*